

VALLÁSFÖLDRAJZI VÁLTOZÁSOK A PARTIUMBAN

Prof. Dr. Süli-Zakar István, DSc.
egyetemi tanár

Debreceni Egyetem
Társadalomföldrajzi és
Területfejlesztési Tanszék

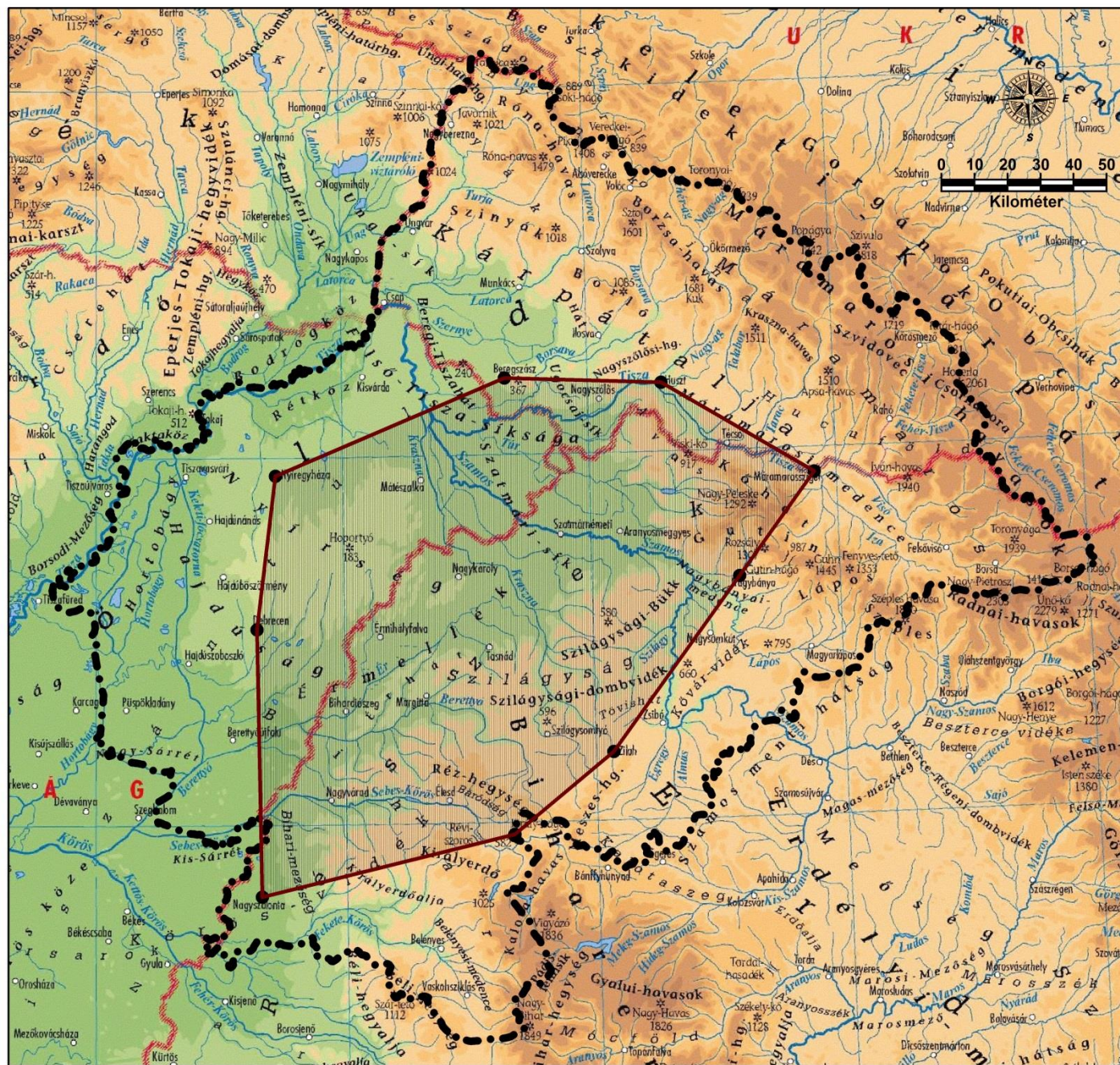
E-mail: suliz-zakar.istvan@science.unideb.hu

Dr. Szilágyi Ferenc
egyetemi docens

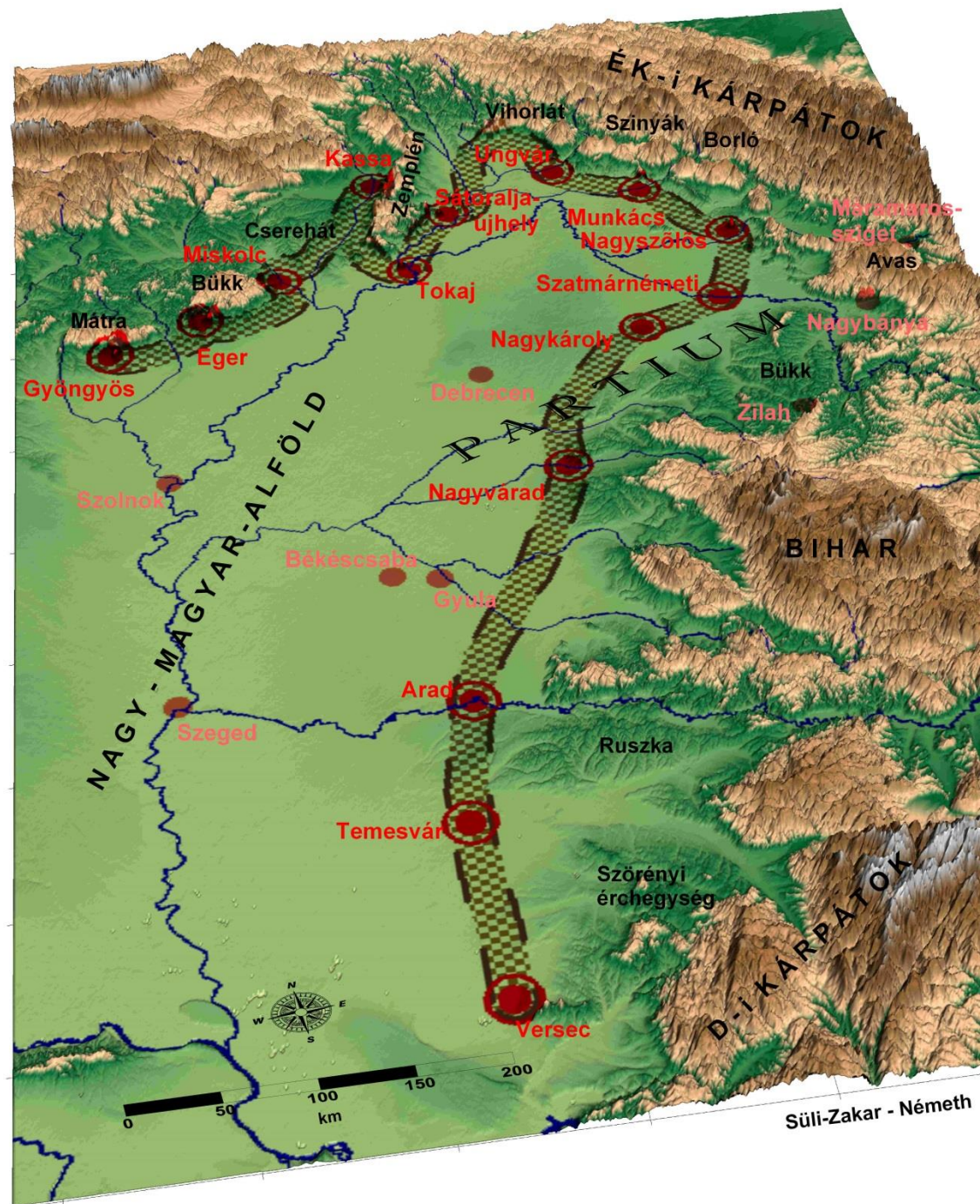
Partium Keresztyény Egyetem
Nagyvárad

E-mail: szilfester@gmail.com

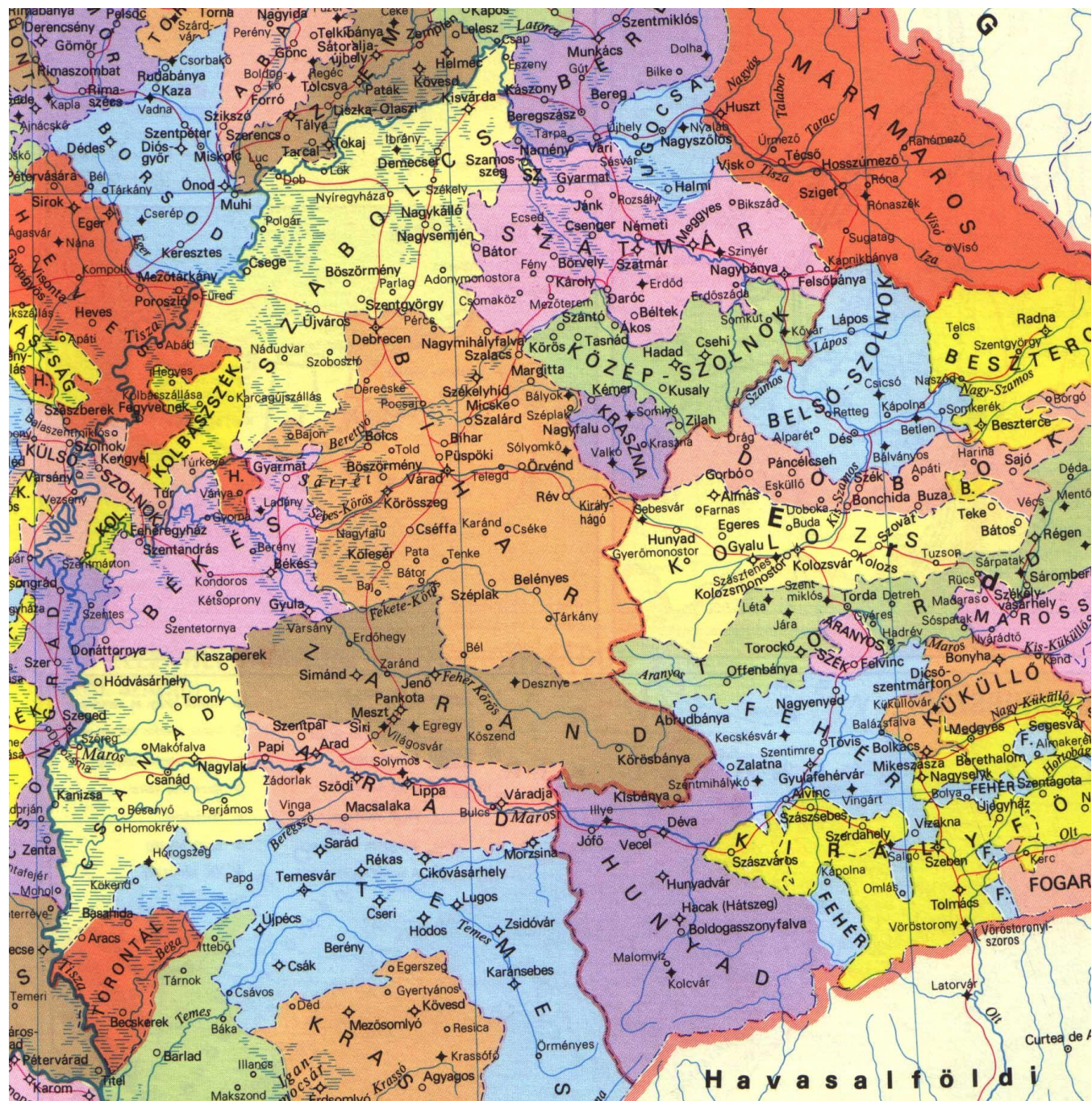

A Partium földrajzi név használatának mai kiterjedése

A középkori Bihar vármegye (XV. század)

MAGYARORSZÁG 1570-BEN (SPEYERI SZERZŐDÉS)

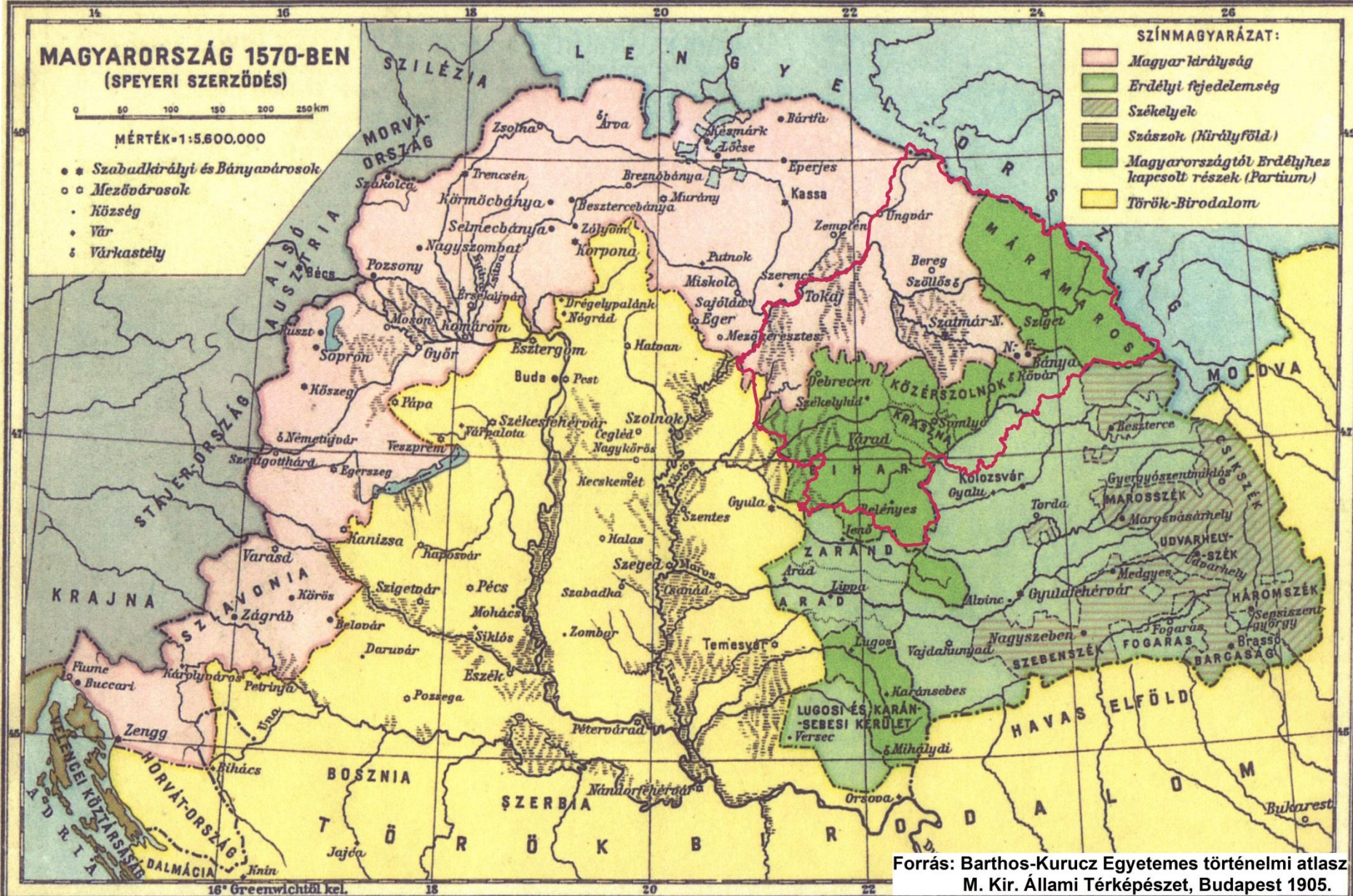
0 50 100 150 200 250 km

MÉRTÉK=1:5.600.000

- • Szabadkirályi és Bányavárosok
- ◻ ◻ Mezővárosok
- Község
- Vár
- ◻ Várkastély

SZÍNMAGYARÁZAT:

- Magyar királyság
- Erdélyi fejedelemség
- Székelyek
- Szászok (Hűbirtok)
- Magyarországtól Erdélyhez kapcsolt részek (Partium)
- Török-Birodalom

Forrás: Barthos-Kurucz Egyetemes történelmi atlasz
M. Kir. Állami Térképészet, Budapest 1905.

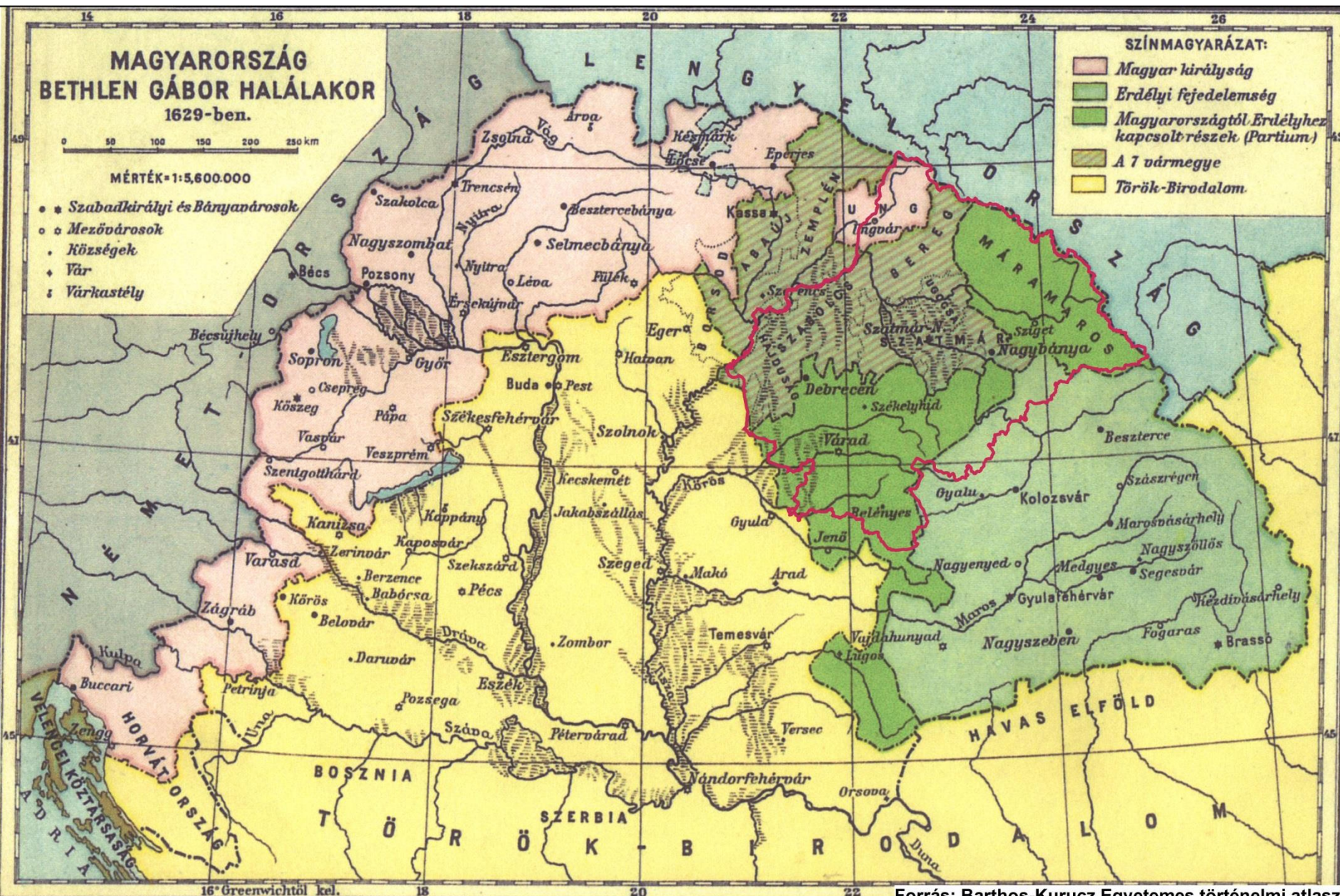
MAGYARORSZÁG BETHLEN GÁBOR HALÁLAKOR 1629-ben.

MÉRTÉK=1:5,600.000

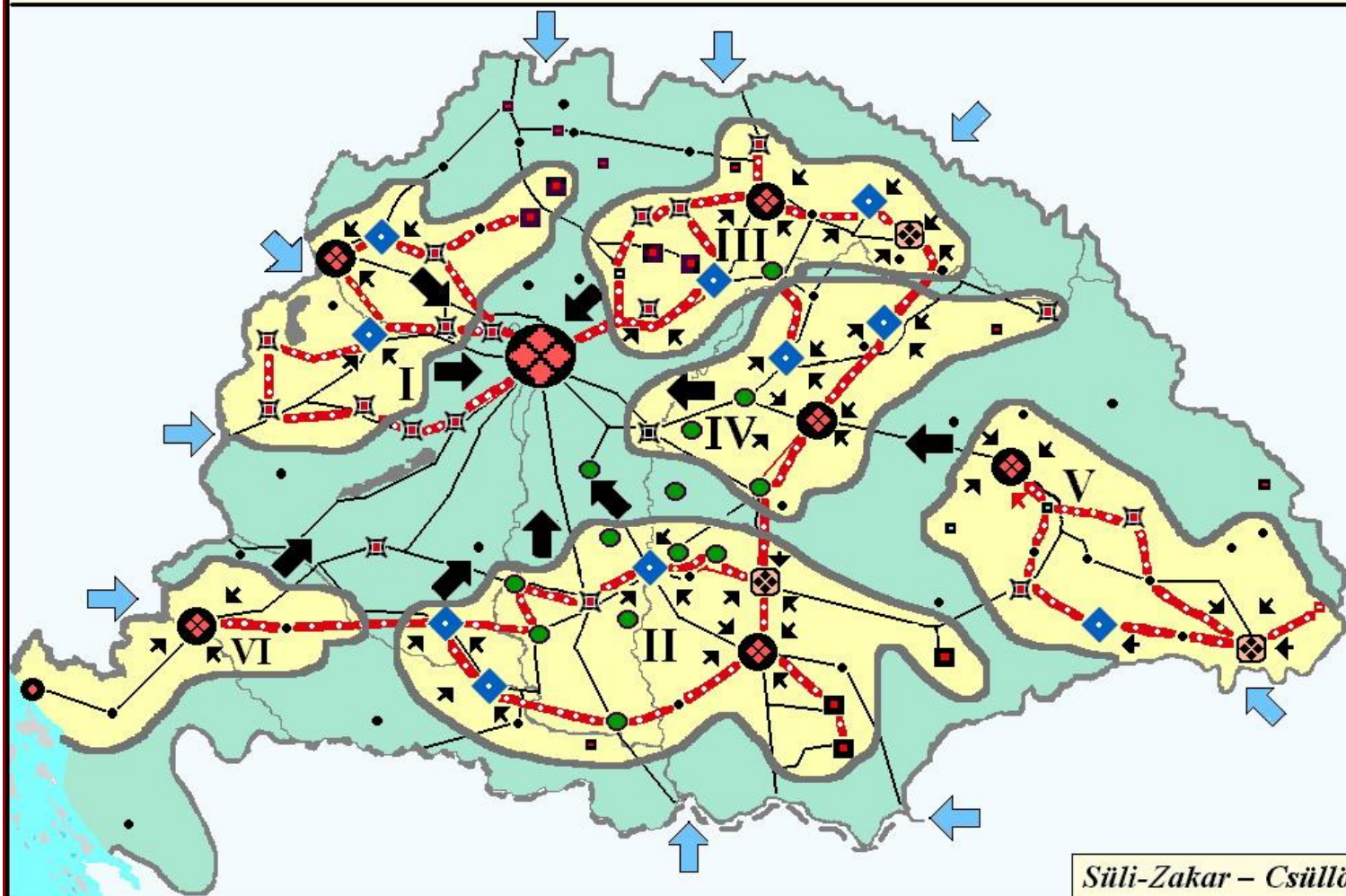
- Szabadkirályi és Bányavárosok
- ◊ Mezővárosok
- Községek
- ♦ Vár
- ◊ Várkastély

SZÍNMAGYARÁZAT:

- Magyar királyság
- Erdélyi fejedelemség
- Magyarországtól Erdélyhez kapcsolt részek (Partium)
- A 7 vármegye
- Török-Birodalom.

MAGYARORSZÁG REGIONÁLIS TÉRSZERKEZETE 1900-BAN

Süli-Zakar – Csüllög

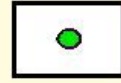
országos központ

részleges régió központ

regionális alközpont

agrártermelő és kereskedő központok

régió központ

regionális gyűjtő központ

ipari központok és térségek

országos jelentőségű kikötő

Régiók:

I. KISALFÖLDI
IV. PARTIUMI

II. DÉLVIDÉKI
V. ERDÉLYI

III. FELVIDÉKI
VI. HORVÁTORSZÁGI

főtér-
kezeti
vonal

tér-
kezeti
szerepű
vasúti
fővonalak

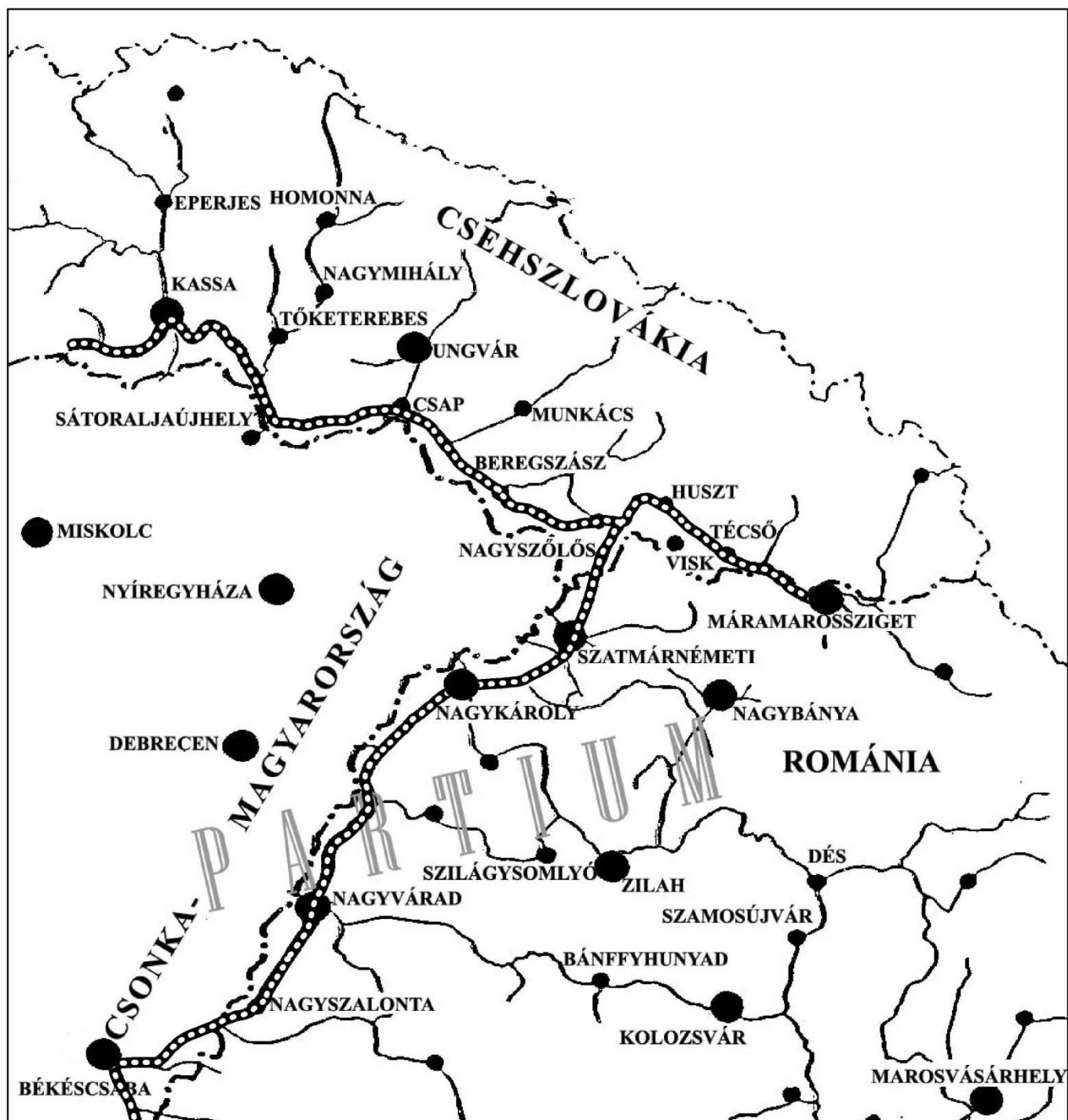
országos
gyűjtő
irány

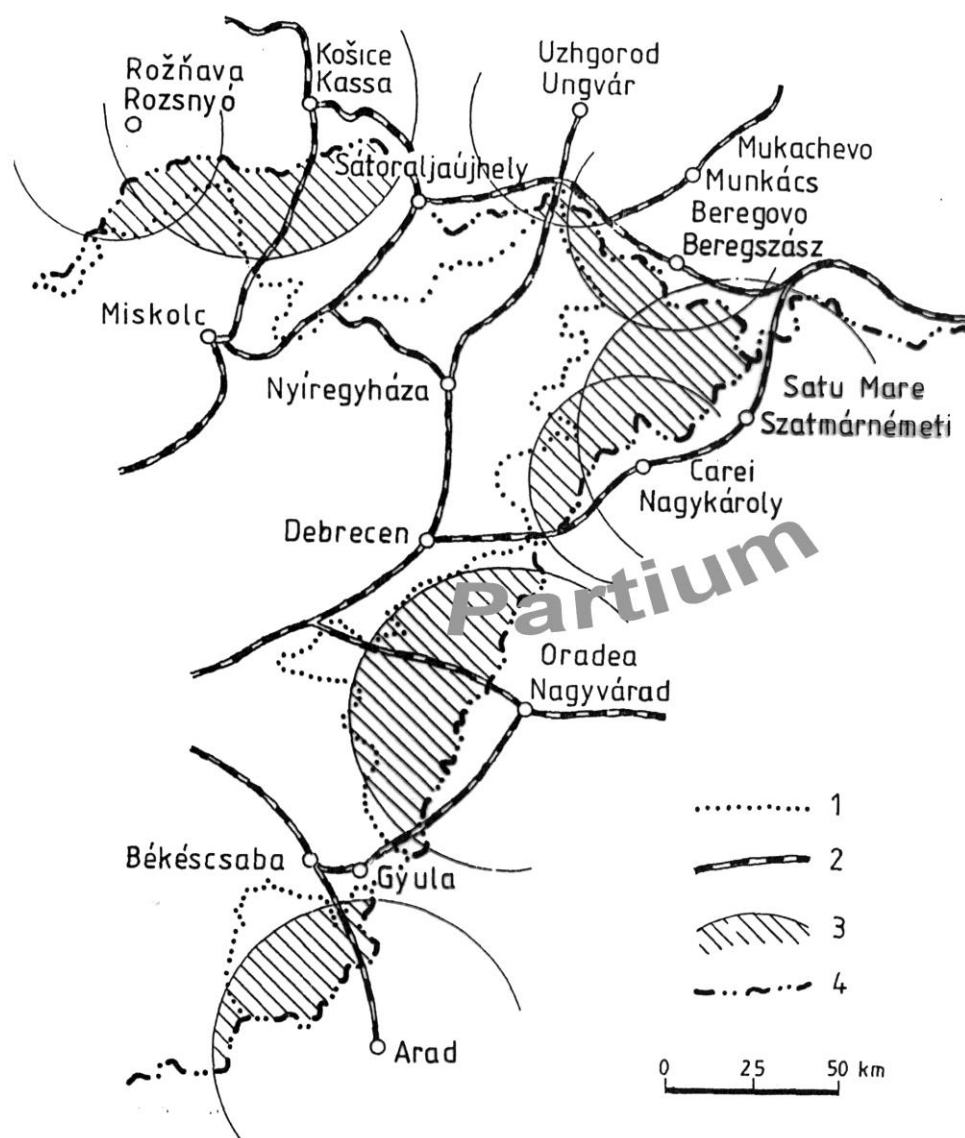

regionális
gyűjtő
irány

külső
hatás
irány

Az 1920-as trianoni békeszerződés következtében városi központok nélkül maradt területek Magyarország ÉK-i új határa mentén.

Jelmagyarázat: 1. A csonka vármegyék határa 1920-1949/50 között,
 2. Nagy forgalmú vasút, 3. Az elcsatolt városok vonzásterületei,
 4. Új országhatár 1920 után.

I. Szent László
Nagyvárad alapítója

Szent László alakja a középkori krónikáinkban

A nagyváradi vár

Vitéz János
Nagyvárad püspök

JANUS PANNONIUS: BÚCSÚ VÁRADTÓL...

„... Könyvtár, ég veled, itt a búcsúóra,
Híres könyvei drága régieknek,...”

„Isten áldjon, aranyba vont királyok,
Kiknek még a gonosz tűzvész sem ártott,
Sem roppanva dülő fal omladéka,
Míg tűz-láng dühe pusztított a várban,
S szürke pernye repült a kormos égre.
Hajrá, fogyjon az út, társak, siessünk.

S rőt fegyvert viselő lovas királyunk,
Hős, ki bárdot emelsz a jobb kezedben
- Márvány oszlopokon pihenve egykor
Bő nektárt verítékezett tested -
Utunkban, te nemes lovag, segíts meg.
Hajrá, fogyjon az út, társak, siessünk.”

ÁPRILY LAJOS fordítása

A Kolozsvári testvérek Szent György szobra

Luxemburgi Zsigmond király és császár

KASSAI
E.

EGRI
FŐEGYH.

SZATMÁRI
EGYHÁZMEGYE

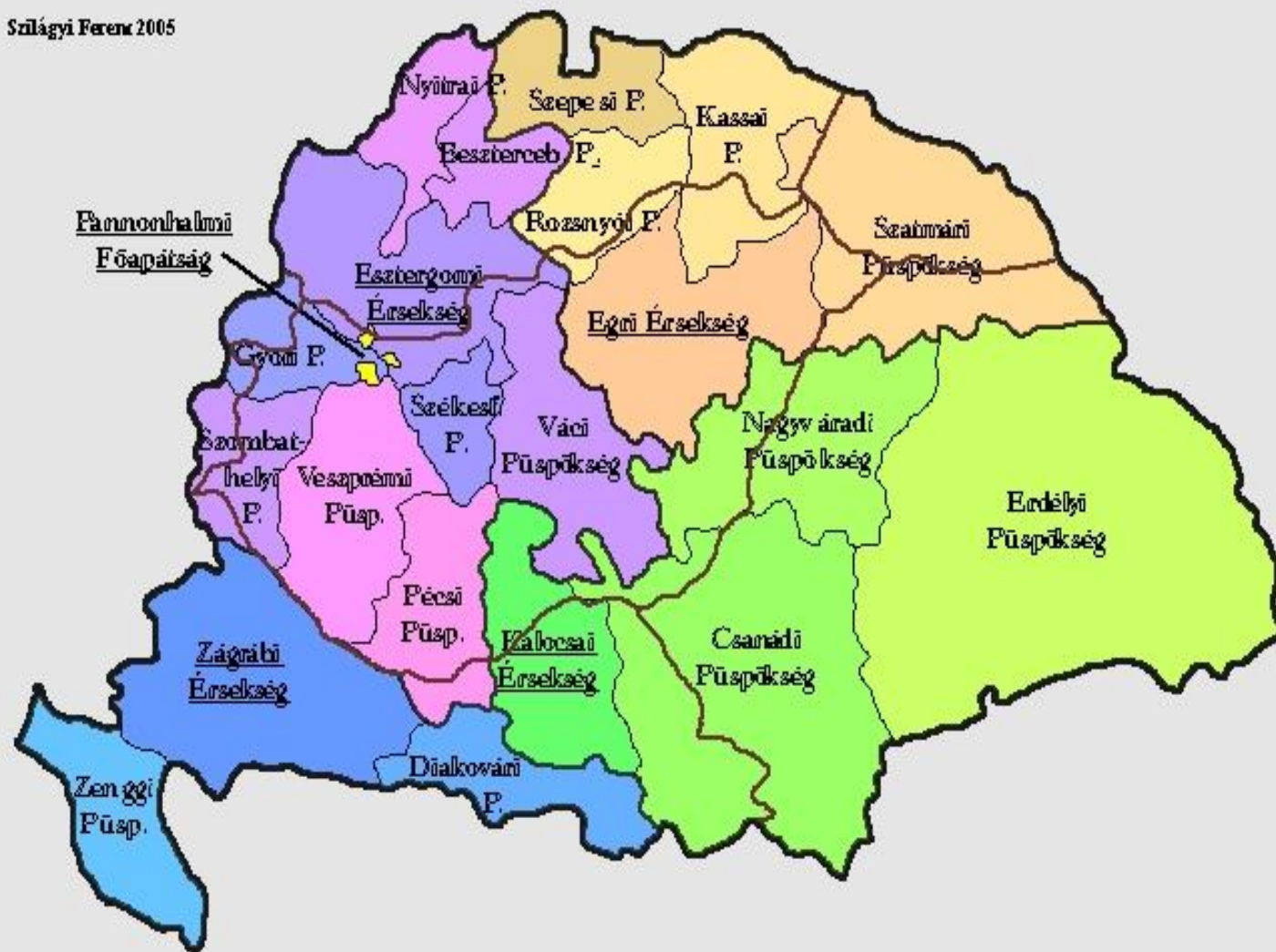
NAGYVÁRADI
EGYHÁZMEGYE

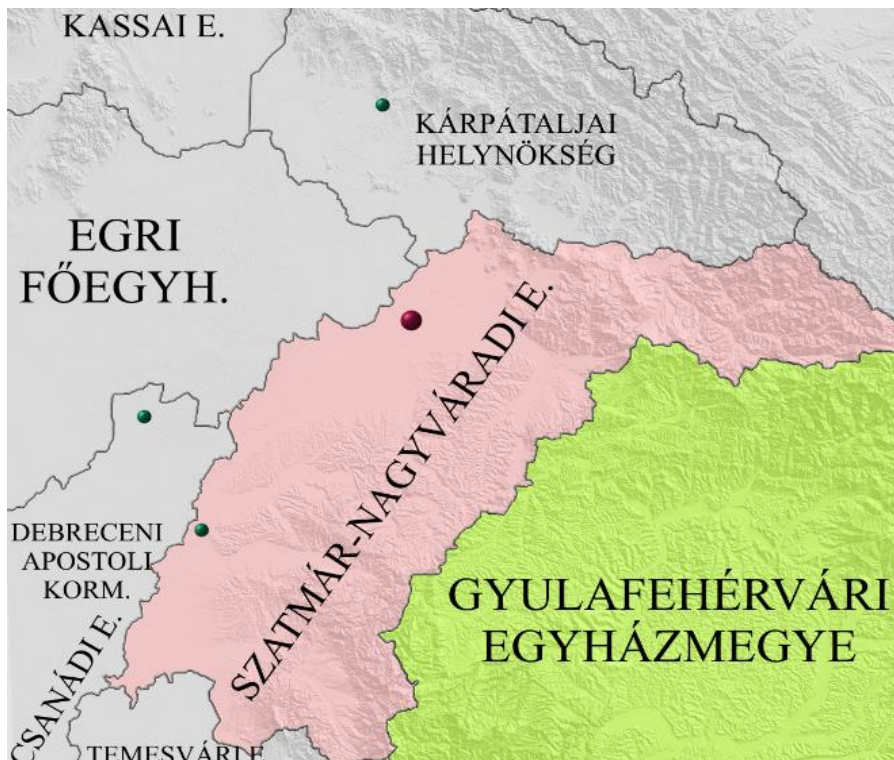
ERDÉLYI
EGYHÁZMEGYE

CSANÁDI E.

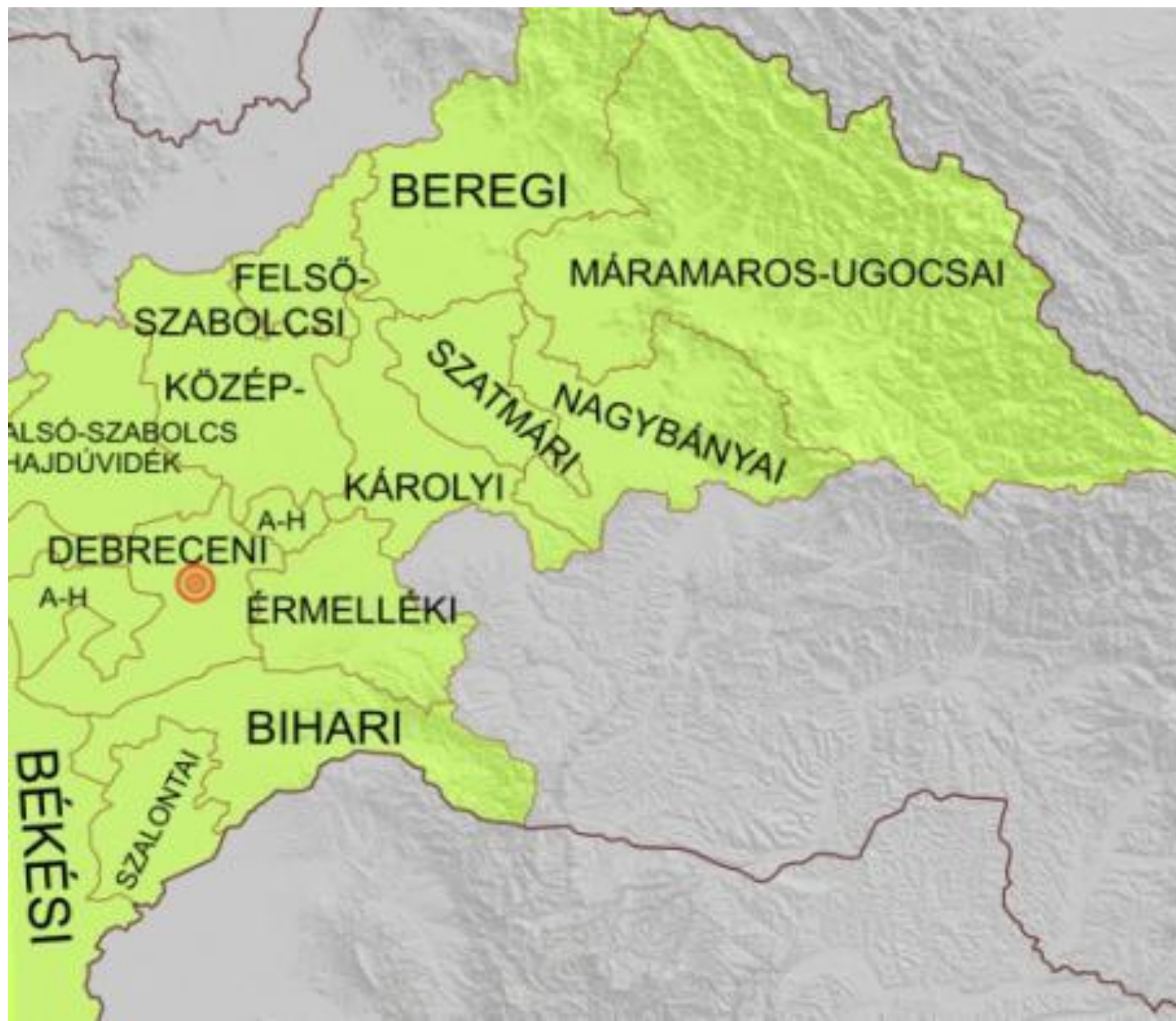

Bihar, Hajdú vármegyék, Nagyvárad és Debrecen lakosságának vallási megoszlása, az 1910-es népszámlálás alapján

Város/megye	Lakosság (fő)	Latin szert. kat.	Református	Ágostai	Görög szert. kat.	Görög- keleti ortodox	Izraelita
Nagyvárad	64169	19819	19459	1377	3385	4649	15155
Debrecen	92729	16584	63318	1274	2655	386	8406
Bihar – vármegye	582132	48200	230154	1930	54103	228510	17307
Hajdú -vármegye	161134	18475	122330	296	12681	156	6895

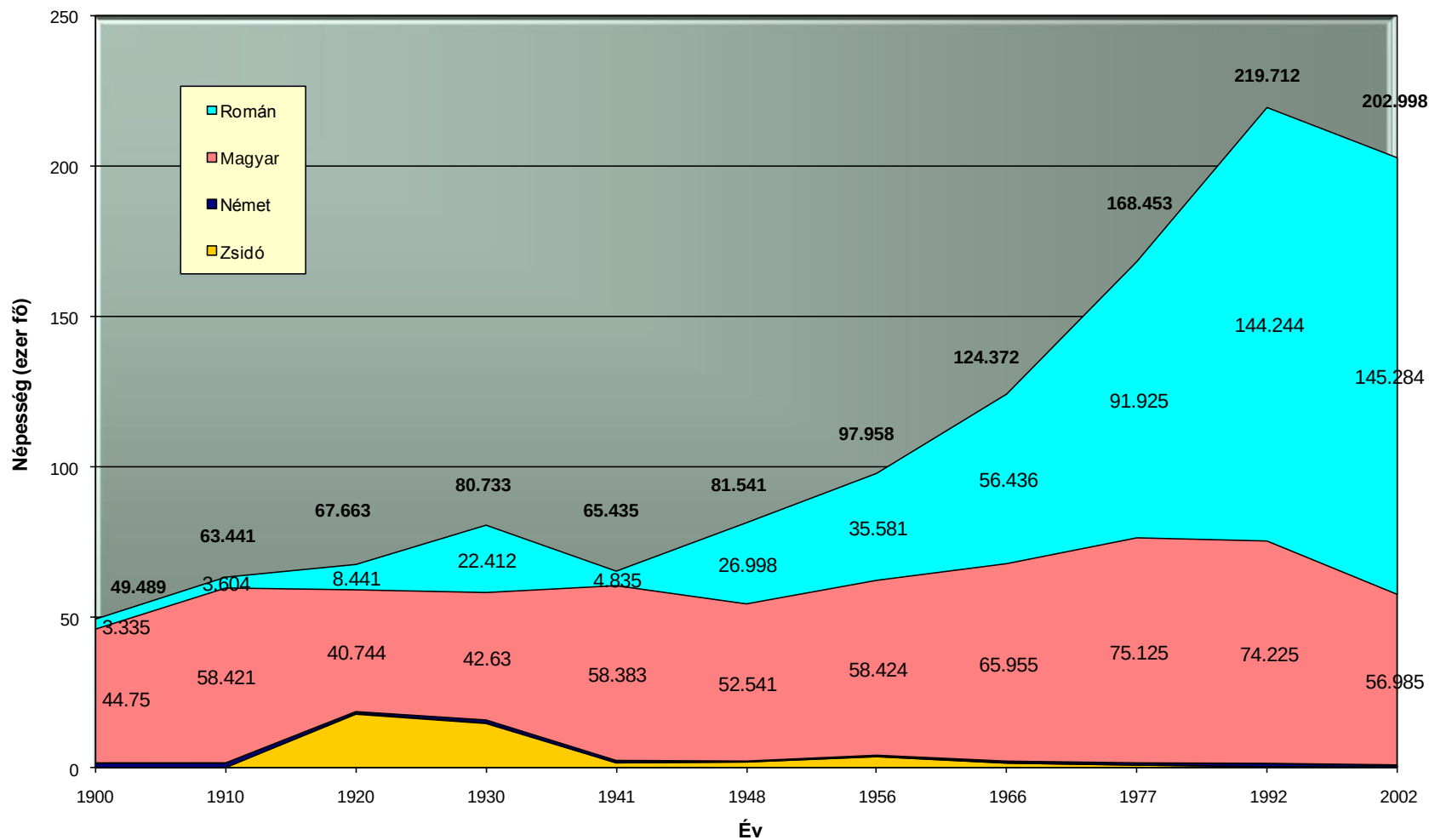
Forrás: A Magyar Szent Korona országainak 1910. évi népszámlálása,
Magyar Statisztikai Közlemények. 42. kötet. Budapest 1912

Bihar megye, Hajdú-Bihar megye, Nagyvárad és Debrecen lakosságának vallási megoszlása, 2011. évi népszámlálások alapján

Város, megye	Lakosság	Ortodox	Rom. kat.	Gör. kat.	Ref.	Luther- anus	Izra- elita	Egyéb	Ateista	Isme- retlen
Bihar- megye	575398	321315	48350	12184	95250	363	145	64422	1437	30527
Nagyvárad Oradea	196367	109569	17991	5872	26755	278	110	18129	763	16087
Hajdú-Bihar m.	546721	862	53697	32359	158513	1086	197	10133	153417	136429
Debrecen	211320	154	23413	10762	52459	812	165	4794	58786	59955

Forrás: KSH Népszámlálás 2011

Nagyvárad etnikai összetételének változása 1900-2002 között

Köszönjük megtisztelő figyelmüket!

